Леанід Дайнека

МАЯ ВЯСНА САРАКАВАЯ

Вершы

Мінск
Мастацкая літаратура
1979

* * *

Пад святлом зарападаў
У жыцці хуткаплынным
Найвялікшая радасць —
Быць зямлі сваёй сынам.

Ёй не здраджваць ніколі,
Браць заўжды за аснову
Вернасць чорнаму полю,
Вернасць светламу слову.

* * *

Я выйду ў дарогу зарана,
Як хваля ўсхліпне у трысці.
Маланкамі неба ўзарана,
Ды мне не па небе ісці.

Я слаўлю дарогу, якая
Заўсёды вядзе да людзей,
Дарогу, якая яднае
З сягонняшнім заўтрашні дзень.

Грымяць над зямлёй ураганы,
Гарaць штармавыя агні,
Бяссмертныя вочы каханай
Глядзяць на мяне з вышыні.

Чакае сустрэч мяне многа
З вятрамі, з грамамі, з людзьмі.
Дарога, дарога, дарога,
Хутчэй маё сэрца вазьмі.

Змагацца, не ведаць спакою!
Такі ўжо і век наш і свет,
Згарым мы і станем расою,
Не ціхаю, не лугавою —
Расою на крылах ракет.

* * *

На радзіму прыедзь, дзе лясы не заснулі
І шумяць і пяюць і вясной і зімой.
Цябе з цёплай усмешкай сустрэнуць бабулі,
Скажа кожная з іх: — Салавейка ты мой...

З імі ты не узводзіў смалістыя зрубы,
На сяўбе і жніве не хадзіў талакой,
За сталом не сядзеў. Але добрыя губы
Вымаўляюць прыветна: — Салавейка ты мой..

Як лясныя пажары, ішлі чужаніцы.
Кожны колас у полі абмыўся крывёй.
Ды жыло і ў барах, і ў сцюдзёных крыніцах,
Нібы сонца прамень: — Салавейка ты мой...

Той народ не памрэ, у вяках не растане,
Той народ будзе крочыць хадой маладой,
У каго апроч слоў „барацьба" і"змаганне"
Ёсць такія вось словы: — Салавейка ты мой...

КАСТРЫЧНІК

Дым чалавечага жылля.
І ззянне вод крынічных.
Была б сляпой мая зямля,
Калі б не ты, Кастрычнік.

Сярод грымот і завірух
Узняўся ты над светам.
Кастрычнік — жыццяродны плуг,
Што ўсю ўзараў планету.

Для тых, што ў голадзе жылі,
Ты стаў сваім навекі,
Бо ў кожным сейбіце Зямлі
Убачыў чалавека.

Квітней, мацней і маладзей,
Нясі свой сцяг крылаты.
Ты — поле ўсіх людскіх надзей,
А мы — твае зярняты.

* * *

Пятру Ліпаю

Яшчэ мае бары не адшумелі
І верасы мае не адцвілі.
Яшчэ радзіны будуць і вяселлі,
Дажджы і росы будуць на зямлі.

Яшчэ над тым квітнеючым узгоркам,
Над той раллёй, над шэптам дзікіх траў
Гарыць, не тухне ранішняя зорка,
Якую у маленстве я шукаў.

Яшчэ са мной зялёны гай гаворыць
І вабіць луг вясновай пекнатой,
І ўсё-ткі я не той, што быў учора,
Я ўжо не той.

Не веру рыфмаваным одам-пугам,
Ім гадаваць не жыта — чараты.
Люблю зямлю, што ўздрыгвае пад плугам
І плодна родзіць колас залаты.

Шаную працу, пот людскі гарачы,
Сябрую з кожнай кветкай і сасной,
Пачую: перапёлка ў жыце плача —
І галаву схіляю перад ёй.

За ўсіх не лепшы і не разумнейшы,
Так і жыву на матчынай зямлі,
Пакуль бары мае не адшумелі
І верасы мае не адцвілі.

РАБОТА

Сляза на вейках закіпіць,
Бяда прыломіць плечы,
Запомні, калі хочаш жыць,—
Людзей работа лечыць.

Гані хапуг і валацуг.
Яны жывуць хвілінай.
Работа — наш няспынны плуг
Работа — рух няспынны.

У ёй і пот, і важкі плод,
Надзея і натхненне,
Пчалы нясконччаны палёт,
Цярплівых дрэў карэнне.

Яна апаліць спёкай твар,
Стараннага прывеціць.
Яна — агністы наш ліхтар,
Што нам заўсёдна свеціць.

Устануць горда гарады.
Граніт прарэжуць рэкі.
Народы пройдуць, а сляды
Застануцца навекі.

ГОРАД

Квітней, наш горад малады,
Ці летні дзень, ці вечар весні.
Не паміраюць гарады,
Звіняць пад небам, быццам песні.

Нямала грозных бур гуло.
Тваёй усмешкі ім не сцерці.
І падае тваё святло
На твары нашы і на сэрцы.

Люблю свой горад, калі ён
На працу нас усіх збірае
І крэсівам з будзённых дзён
Натхнення іскры высякае.

Хай кружыць снег, хай дождж імжыць,
Людзей чакаюць на заводзе
Разлікі, схемы, чарцяжы —
Санскрыт дваццатага стагоддзя.

Людзей чакае гул станкоў,
Метал расплаўлены чакае.
Люблю мой горад, бо яднае
Ён працаю маіх сяброў.

Бо з кожнай новаю зарой
Дамы будуем, пішам кнігі,
Капаем мінскае метро,
Бы йдзём у госці да Нямігі.

УСКРАІНА

Ветрам неба — аж блішчыць! — надраена.
Туманок над рэчкаю павіс.
Добры дзень, зялёная ускраіна —
Гораду і вёскі кампраміс.

Дзень вясновы радасць выпраменьвае.
Быццам бачу ранішняй парой,
Як сплялася тут рука каменная
З цёплаю мурожнаю рукой.

Вуліца разбуджана трамваямі,
Далятаюць пеўняў галасы.
Вёска ў горад тут пераліваецца,
І няма нейтральнай паласы.

Ля вітрын праменных прыпыняюся,
З асфальтоўкі крочу на раллю.
Не зраблюся я дваістым Янусам —
Вам абоім веру, вас люблю.

Усё было… Нішчымніца-бясхлебіца…
Горкі пот… Ды веру зноў і зноў:
Мне ў жыцці не раз яшчэ спатрэбіцца
І суровасць ваша, і любоў.

Ганаруся справай вашай, славаю
І расту пад вашаю рукой,
Вёска — маці светлая, ласкавая,
Горад — бацька клапатлівы мой.

* * *

Я жыву на дзевятым паверсе,
Сын патомнага селяніна.
У акне маім сонца, і вецер,
І бяздоннага неба раўніна.

Нада мной толькі грому схновы,
Толькі неба блакітныя крохвы.
Дорыць мне першы дождж вясновы
Свае першыя срэбныя кроплі.

Вышынёй сваёй ганаруся.
Вышыні адчыняю дзверы.
Калі б сёння прадзед прачнуўся,
Ён ніколі б мне не паверыў.

Верце мне, мае продкі, верце —
Я жыву на дзевятым паверсе.
Вольнай птушкай сябе адчуваю,
Ну куды тут вашым сялібам!

Толькі часам сумна бывае —
Калі грымне бяда начная,
Мпе ніхто не пастукае ў шыбу.

* * *

Пайшлі... І ў небе зоры згаслі.
Пайшлі... І светлы поўдзень згас.
За тонкай павуцінай Часу,
Дзяды, яшчэ мы бачым вас.

Яшчэ ваш цёплы голас чуем
І датыкаемся рукой,
Як быццам з вамі зноў начуем
У копах сена над ракой.

Вось адгучалі казкі, песні,
Спіць новы кошык у руцэ.
Заснулі й вы. Гарыць цяпельца
І адбіваецца ў рацэ.

Заснулі вы. І нам так горка,
Што мы не ўбачым ваш пагляд.
А на рацэ раве маторка,
Не спяць рака і рыбнагляд.

СМЕРЦЬ ПЧАЛЯРА

Памяці Паўла Васільевіча Ліцвіна

У ціхім сваім пакоі
Сядзеў за сталом я пісьмовым.
Быў поўдзень. Высокае сонца
Стаяла ў маім акне.
Гарачыя промні ліліся
На чысты аркуш паперы.
Трымаў я ў руках аўтаручку,
Як дзеці трымаюць свісток.
Было на душы маркотна.
Не мог напісаць я ні слова,
Бы нехта замкнуў у сэрцы
Словы халодным замком.
Кветкі раслі на балконе,
І ў іх летуценных усмешках
(Я нават пачуў скрозь шыбу)
Заплакала пчала.
Маленькая жоўтая пчолка,
Адкуль яна прыляцела
І што мне сказаць хацела
На мове пчалінай сваёй?
І раптам я здагадаўся,
І разам з пчалой заплакаў…
Я ўспомніў цябе, дзядзька Паўла.
Твой твар загарэлы, добры.
Кусцістыя чорныя бровы.
Рабочыя моцныя рукі.
Навошта ж ты, дзядзька Паўла,
Частуеш нас горкім мёдам?
З вясёлым сваім дымакурам
У якія пайшоў ты лугі?
Там кветак прыгожых многа,
Чырвоных, белых і сініх.
Там пчолы гудуць залатыя.
Ды толькі нас там няма.
Адзін ты ідзеш па травах,
Адзін у лугах начуеш,
Смяешся, плачаш, бядуеш
Адзін.

Я ведаю, дзядзька Паўла,
Калі табе зробіцца сумна,
З багатай сваёй калоды
Ты выпусціш пчолку адну.
Яна прыляціць з лугоў тых
І нас на дасвецці разбудзіць,
І ўсе мы успомнім, дзядзька,
Усмешку і працу тваю.
Ты жыў, як мудрае дрэва,
Ro Што ўсім дае прахалоду,
Не крыўдзіць ні пчол, ні птушак
Ты быў падобны на дрэва —
Магутны і вузлаваты,
Спакойны і каранасты,
Прыгожы, на дзіва прыгожы.
Не бачыў я дрэў непрыгожых,
Такіх на зямлі няма.
Ты быў найлепшым сынам
Сялянскага вечнага роду,
Які для міру і працы
Прыйшоў на нашу зямлю.
Прыслухайся: плача дуброва,
У небе пчала смуткуе.
Просяць яны: вярніся!

Юным пчаліным роем
Вернецца мудры пчаляр

* * *

Ніхто не ведаў нас, а мы жылі
Пад шум лясоў, пад грукатанне грому.
Ніхто нас не чакаў, а мы ішлі,
Бо жыць мы не хацелі па-старому.

Няхай грыміць стагоддзяў крыгаход,
Я радасны, я ганаруся,
Што на зямлі жыве і мой народ
Са светлым імем — беларусы.

* * *

І ўначы адшукаю лясы, і палі, і крыніцы,
Дзе хадзіў хлапчуком і якіх мне да слёз не стае.
Так паранены звер шукае траву-чараўніцу
І загойвае ёю смяротныя раны свае.

Мне ве жыць без зямлі,
што крывёю бацькоўскай паліта.
Мне не дыхаць без поля, дзе маці спявала мая.
Я люблю гэта неба, і сонца, і слова, і жыта.
Толькі тут я жыву.
Толькі тут паміраць буду я.

СЛОВА

Пранізвае цемру маланкі кап'ё.
Туман над ракой, як попел стагоддзяў.
Слова маё, сонца маё,
Чаму ж так рана за хмары заходзіш?

Даваў табе праўду і трубную медзь,
Даваў табе моц і пяшчоту калосся.
Не ведаю:
дрэвам
ці будзеш шумець?
Ды ўсё-такі жолудам ты засталося.

* * *

А мне заўсёды карцела
Скласці песню пра цела,
Жывое,
Прыгожае,
Чалавечае цела.
...Зямля помніць:
Ішлі батагі.
Калчаны поўныя.
Вочы пустыя.
Меч свістаў.
Страла ляцела.
Хутчэй хацела
Упіцца ў цела.
У сэрца ўпіцца,
Крыві напіцца.
Ад злосці полымя
Стала сінім.
У полымі сінім
Гіне багіня.
Грукнуў лом —
Апалон на злом!
Складалі целу
Нябесныя гімны,
Зневажалі цела
Рабскім кляймом.
Ад страху трымцела
Цела.
Жыць хацела.
Яму б — Мікеланджэла
І Рафаэля.
Траву, хвалю марскую.
Ды ў небе
Галодна выюць прапелеры —
Чуюць кроў людскую.
Яму б —
На ўсіх стадыёнаў прасторы
Быць дужым,
Прыгожым,
Смелым.
Ды ўжо закурыў,

Задыміў крэматорый
Люльку смерці.
І ўсё ж — дарэмна!
Не стане ценем,
Кратом,
Дымам,
Ветрам
Бяссмертнае
Чалавечае цела —
Зямлі галоўная кветка.

МАЦІ

Калі наваколле спачыне,
Замоўкнуць і рэкі, і долы,
Выходзіць старая жанчына
Пад месячык, бледны і кволы.

Жыццё не звінела кілішкам,
Заўсёды пякло мазалямі.
Цяпер адпачыць бы хоць крышку,
Цяпер пасядзець бы з сынамі.

Ды рушыў старэйшы ў шахцёры,
Хоць там, пад зямлёй, не салодка.
Малодшы ж падаўся на мора —
Ажно на падводную лодку.

І ціха ўздыхае старая.
І горыч і сум у паглядзе...
Асенні віхор абтрасае
Апошнія яблыкі ў садзе.

* * *

Ты зноў пытаеш у мяне,
Чаму пішу я аб вайне?
Я мог маўчаць, мог зубы сцяць,
Ды толькі сілы не хапіла.
Падмурак і майго жыцця
Вайна няшчадна апаліла.
Пішу таму, што мне баліць,
Таму, што ў сэрцы мёртвых словы.
Усе, каго маглі забіць,
Усе, каго маглі спаліць,—
Удзельнікі вайны суровай.
І я пішу. Хоць мне тады
Было ці два, ці тры гады,
І мне было ўсё роўна:
гільзы
У прыпол збіраць
ці жалуды.

* * *

Век жыві, усё жывое,
Ліся песняю жывой —
Воблака над галавою,
Луг квяцісты пад нагой.

Гэй, ударце, бубны, гуслі!
Дружна грымніце, грамы!
На вясновай Беларусі
Карагоды ладзім мы.

Хто сказаў, што хопіць, досыць?
Грай, музыка, грай яшчэ!
Нібы сонца цёплы дотык,
Пацалунак на шчацэ.

Нам не час збіраць манаткі
І брысці пад засень хвой —
Пупавінаю маланкі
Неба злучана з зямлёй.

* * *

Стаіць вясёлы дом
На ўзгорачку зялёным,
Напоўнены жыццём,
Як майскі лес азонам.

Сем дзетак тут расце,
Увішных малалетак,
Як быццам бы цвіце
Сем незабыўных кветак.

Прыволле тут малым —
Ні сваркі ў іх, ні звады.
І маці рада ім,
І бацька дзецям рады.

Пап'ю вады у іх,
Пайду сваёй дарогай.
Сем радасцей зямных
Услед глядзяць з парога.

Пакажа шлях ручай.
Сарока застракоча.
Іду. Сем пар вачэй
За кожным крокам сочаць.

А лес наўкол, як храм!
А луг — у пчольным гудзе
Як мала трэба нам
Пад гэтым небам, людзі:

Вады ў сухмень папіць.
Зары убачыць крыллі.
І некага любіць.
І каб цябе любілі.

КАСЦЁР У КАРАЛІШЧАВІЧАХ

Міколу Аўрамчыку

Люблю гэты змрок вераснёвы,
Калі, перад тым як заснуць,
Жрацы-зберагальнікі мовы
Да вогнішча дружна ідуць.

Барвова страляе вуголле.
Звіваецца ў трубку кара.
І робіцца сэрца міжволі
Часцінкай начнога кастра.

Сям'ёю шумлівай, багатай,
Што ўмее рабіць і спяваць,
Сядзяць ля кастра лаўрэаты
І проста паэты сядзяць.

Ля вогнішча яркай кудзелі,
Дзе вецер спыняе свой бег,
Вось гэтак дзяды іх сядзелі,
Шумеў гаманлівы начлег.

Высокае золата лісцяў...
Маўчанне халодных лясоў...
Няўжо не пачую калісьці
Жывую гамонку сяброў?

Няўжо адплыву я ў свой вырай,
Як гэтага вогнішча дым?
Дык дзякуй за дружбу і шчырасць
Таварышам верным маім.

Натхнення нідзе не прасілі.
Прайшлі праз грымоты нягод,
Бо з імі нязломная сіла.
Імя гэтай сілы — народ.

Нявера, бясплодны і прэсны,
Хай крывіць ва ўсмешачцы рот.
Пяюць яны вечную песню
Пра свой несмяротны народ.

ВЁСКА СВЯТАЯ ВОЛЯ

У лесе, у стэпе, у полі
Успомню яшчэ не раз
Вёску Святую Волю,
Што ёсць на Палессі ў нас.

Восеньскіх дзён турбота...
Лісце на цёмнай вадзе...
Жанчына ў гумовых ботах
Бульбу капаць ідзе.

А побач школьнікі-дзеці,
Муж, калгасны шафёр.
І ім так радасна свеціць
Роднай зямлі прастор.

Крочучы ў полі світальным,
Дружная гэта сям'я
Ведае нейкую тайну,
Якой не ведаю я.

Гляджу, маўчу...
Пра такое
Мне не забыцца нідзе:
Ціхае шчасце людское
Бульбу капаць ідзе.

А з шэрых нябёсаў
над імі
Чуецца крык жураўля:
„Вечна будзьце святымі,
Воля, Радзіма, Зямля!”

ЛЯ ПОМНІКА КУПАЛУ

У парку восеньскім стаіш,
У даль бязмежную глядзіш.
Пад лісцяў пошум залаты
Што бачыш ты? Што чуеш ты?

Паклон табе ад родных ніў,
Паклон за тое, што ты быў,
Што сілу меў і мужнасць меў
Сказаць за тых, хто анямеў.

* * *

Знаўся з бурай і слатой...
Гадаваў дзяцей і словы...
Толькі дзе я сёння,
                                        той,
Малады, сонцагаловы?

Толькі дзе мой першы след?
Дзе мой след апошні ляжа?
Не падлічыць Архімед,
І Капернік не падкажа.

Я хадзіў і лётаў я.
Жыў у хаце і ў палацы.
Песню браў у салаўя.
У пчалы вучыўся працы.

Быў і я самім сабой —
Вольны, чысты і свабодны,
Нібы школьны сшытак той,
Дзе ні літары ніводнай.

Ды пакрэсліла жыццё
Светлых дзён маіх старонкі.
І ляціць у небыццё
Голас мой, калісьці звонкі.

О зямлі маёй лясы,
Рэкі, воблакі, узгоркі!
Дайце ранішняй расы,
Што сляпому дорыць зоркі.

Дайце жаўранка крыло,
Каб за неба ухапіцца.
Калі б можна, так было,
Стаць хацеў бы я крыніцай.

Я звінеў бы дзень і ноч,
Плёскаў хваляй срэбнарогай
І красу дзявочых воч
Бараніў ад вока злога.

Я паіў бы чараты,
У світальным лузе краскі,
А калючыя драты
Разрываў бы я на часткі.

А таго, хто смерць нясе,
Кінуў бы у вір глыбокі.
Я такі, як людзі ўсе.
Мне у ранішняй смузе
Чуюцца нашчадкаў крокі.

* * *

Дзеці, ўнукі, нашчадкі мае!
Майму голасу сіл не стае.
Падыходзьце з усіх бакоў,
З тых, яшчэ не пачатых, вякоў.
Туманы разганіце наўкол,
Накрывайце касмічны стол.
Мы сустрэліся ў першы раз —
Будзе Месяц кубкам для нас.
Вас я марыў убачыць даўно —
Будзем зорнае піць віно.
Колькі родных усмешак і рук!
Ты з якой галактыкі, ўнук?
Сінявокі праўнук, скажы,
Як шумяць над Венерай дажджы?
Вам хадзіць па зорнай расе.
Заклінаю: помніце ўсе —
Дзе б ні лёталі, ні плылі
І куды ні завёў бы шлях —
Ад раллі вы ўсе, ад раллі,
Дух зямны на вашых руках.

* * *

Ад родных ніў пайшлі упрочкі продкі.
Іх век суровы быў і быў кароткі.
Іх вёскі лютая вайна паліла.
Застаўся нам іх край, і хлеб, і ліра.

Крані струну, бы дзень крані мінуўшы,—
Пяюць і плачуць нашых продкаў душы.
Звініць струна, звініць на поўны голас,
Як быццам плача ў ціхім полі колас.

Той плач, той стогн... Глухі, хто іх не чуе.
Сярод балот яго душа начуе.
Звініць струна так, як сама хацела.
І грэх на ліры той сыграць няўмела.

БАЛТЫЙСКАЕ МОРА

Беларусам, рыбакам Балтыкі

Балтыйскае мора, шумі, грукачы, не сціхай,
Вяслом навальніцы грывастыя хвалі варочай.
Праз дождж і туманы
глядзяць за сівы небакрай
Тваіх маякоў залатыя надзейныя вочы.
Балтыйскае мора, ты — сіні разгневаны бог,
Паэт і каваль, што куе вадзяныя армады,
Ты — лепшая ў свеце дарога з мужчынскіх
дарог,
Надзея і вера, сляза і пякучая радасць.
З салакай іількай іду я на траўлеры зноў,
У родную гавань мне трэба праз штормы
дабрацца.
Грукочуць стальныя салёныя крылы вятроў
Па палубе слізкай,
па стомленых спінах рыбацкіх.
Балтыйскае мора, люблю і парыў твой і гнеў.
Ты іншае долі ні ў бога,
ні ў д'ябла не клянчыш.
Ты сёпня равеш, нібы грозны, раз'юшаны леў,
А заўтра ты будзеш,
як ціхі рахманы баранчык.
Пад шэрай вадою тут вікінгаў спяць караблі.
Мячы паржавелі, і мачты зламаліся з хрустам.
Тут бурай разбіты плыты,
што з Дзвіны прыплылі
І з Нёмана плыннага,
слаўнай ракі беларускай.
Нямала адважных лягло на маўклівае дно.
Я чуў, як рыдае над імі аркестр твой
шматструнны.
Ды хмеліць душу мне тваіх ураганаў віно,
На шчоках маіх тваіх штормаў гараць
пацалункі.

* * *

Пяюць вятры... Грымяць трамваі...
Лілея дрэмле на вадзе...
Мая вясна саракавая
Са мной у белы свет ідзе.

Вазьму халодную лілею,
Сустрэўшы сонца узыход,
Ля сэрца ля свайго сагрэю —
Я стаў чуллівы ў сорак год.

Майго лірычнага героя
Нягучных слоў сагрэў агонь.
Стаіць паэзія, як Троя.
Згубіўся дзесь траянскі конь.

Не трэба мне каня, не трэба.
У Трою іншыя ўвайшлі.
Мне б слухаць зорны голас неба,
Убачыць строгі твар зямлі.

Я чую голас твой адвечны,
Мая зямля, мая ралля.
Мне сорак год... І я не вечны...
Вось
і усё,
што знаю
я.

* * *

Вітаю працай кожны дзень.
І адчуваю, што з гадамі
Мне хочацца любіць людзей
Усё мацней, усё адданей.

Удалеч шлях жыцця вядзе.
Бялеюць дні. Чарнеюць ночы.
Хачу любіць,
люблю людзей,
Тых, што са мною побач крочаць.

З адных крыніц я п'ю ваду.
Адно заўжды мне свеціць неба.
З людзьмі жыву, з людзьмі іду,
І лепшай радасці не трэба.

Усе яны — мая радня.
І з імі помню я заўсёды:
Народ мой вечны, як ралля.
Хачу быць жытнім зернем я
У глыбіні майго народа.

НАШ СЦЯГ

Чырвоны сцяг над светам
Шугае пад аблокі.
Мы ведаем, што гэта
Далося нам нялёгка,

Што нашый ідэі
У муках прарасталі.
Заўжды былі Вандэі,
Заўжды былі вандалы:

Ці сонца, ці праменьчык —
Тапчы яго нагою!
І ўсё-ткі чалавечнасць
Мацней, чым зло сляпое.

І ўсё-ткі ночы зграя
Гніе ў зямлі глыбока.
Чырвоны сцяг шугае
Пад самыя аблокі!

У ім жыццё мільёнаў,
Іх розум і адвага.
І, крочучы ў калонах,
Мы чуем голас сцяга.

*

Я — сцяг. Я кулямі прабіты.
Наўкола бой, грымлівы бой.
Мой сцяганосец, ты забіты
На барыкадзе агнявой.

Быў горад ад туману шызы,
Ад голаду ён камянеў.
Мяне ткачыхі ноччу шылі,
Спявалі песні для мяне.

Я падаю. Я зведаў шчасце
Сабой уславіць новы свет.
Мне б не далі байцы упасці,

Ды мёртвыя ляжаць усе.

Мой вораг у мяне страляе,
Мяне баіцца і кляне.
Я падаю. І падбягае
Маленькі хлопчык да мяне.

Над горкаю жалобай Прэсні,
Над чорным крэпам мёртвых дзён
Зноў узлячу я і ўваскрэсну,
Як толькі пасталее ён.

*
Над Сант'яга чорнае сонца.
Скача хунта баль на касцях.
Павалілі на брук камсамольца,
Загарнулі ў чырвоны сцяг.

Дулы танкаў, як мамантаў біўні,
Бы вярнуўся каменны век.
Павалілі. І білі, білі,
Білі. Кроўю сплываў чалавек.

І смяяўся над чорнай гайнёю
Камсамолец. І плакаў ад мук.
Як хацеў я тады бранёю
Стаць, каб меней балела яму.

Кашлянуў ён крывёю салёнай:
— Я памру... Толькі ты, сцяг, жыві..
Яшчэ больш рабіся чырвоны
Ад маёй крыві.

*
Жывём. І сцягу верым
Душой. Не на паперы.
Наш сцяг — чырвоны ветразь.
Ён кліча нас наперад.

Наш сцяг — агністы факел.
У цемры запалаў ён.

Вядзе ён у атаку
За ленінскую праўду.

У ім шляхоў бязмежнасць.
У ім святло пажараў.
У ім жывуць бяссмертна
Сэрцы камунараў.

Шуміць, плыве, гарачы,
Да нашай светлай мэты.
Ён — сын зары. І значыць,
Ён, як зара, бяссмертны.

* * *

Там, дзе поле мяжуе з лугам,
Там, дзе жыта гамоніць з травой,
Палымнее на кветках спакой,
Ні сярпом не кранутьі, ні плугам.

Там задумна цвітуць васількі,
Хіліць колас чало залатое,
Там аблокі плывуць над зямлёю,
Нетаропкія, як вякі.

І зямля разам з імі плыве.
Цішыня... Галава ідзе кругам.
Спіць дзяўчына на ціхай траве
Там, дзе поле мяжуе з лугам.

* * *

Не ўтрымаеш рукамі гарачымі,
Не закружыш больш галаву —
У маёй душы навігацыя,
Ад цябе я ўсё далей плыву.

Мы і сонца, і шчасце бачылі.
Толькі сонечны дзень пацямнеў.
Ці то вочы твае, ці то бакены
Усміхаюцца ціха мне.

Над маўчаннем рэк не страчацца нам,
Не таптаць у лугах траву —
У маёй душы навігацыя,
Ад цябе я ўсё далей плыву.

* * *

Ты недзе ёсць, як Атлантыда.
Хай навакол і смех, і злосць,
Я марыць буду вечна, ціха —
Ты недзе ёсць, ты недзе ёсць.

Цябе цалуе летні вецер.
Высокі гром твой добры госць.
Найлепшая у цэлым свеце,
Ты недзе ёсць, ты недзе ёсць.

Пад небам залатым і сінім,
Сярод вясновай пекнаты
Якім глыбіням і вышыням
Свой лёгкі след пакінеш ты?

У бераг хвалі малацілі,
А сёння ўжо не чутна іх.
Чакаеш ты, як Атлантыда
Чакае ветразяў крутых.

* * *

Якая ранняя вясна!
Якая светлая надзея!
А ты адна, а ты адна…
Чаму сягоння ты адна,
Як на рачной вадзе лілея?

Якая ранняя вясна!
А ты жывеш у адзіноце.
Ты — нібы лодка без вясла.
Ты — нібы зорка без святла.
Чаму жывеш ты ў адзіноце?

Лес адшумеў. І дождж прайшоў.
І спеў разнёсся жаўруковы.
А твой каханы не прыйшоў.
Чаму цябе ён не знайшоў
На радаснай зямлі вясновай?

Якая ранняя вясна!
Не пралівай жа слёз ніколі.
Жыццё не тонкая струна,
Не вузенькая баразна,
Яно — бязмежнае, як поле.

Ідзі дарогаю сваёй
На перапёлчын ціхі голас.
Чакае там каханы твой.
Адзін. Пад хмарай агнявой.
Чакае, як жытнёвы колас.

* * *

Зноў завея адгрымела
Громам крылляў ледзяных.
Слепіць вочы колер белы,
Прадзед колераў усіх.

Сядзь бліжэй.
Заснулі гукі
Аж да рання, давідна.
Я твае сагрэю рукі,
Я налью табе віна.

Ты клянешся: — Назаўжды
Мы застанёмся сябрамі...
Як завея, паміж намі
Стануць доўгія гады.

І цярплівае каханне
Не памрэ, не адплыве.
Проста ціхенька растане,
Як сняжынка на брыве.

* * *

Восеньскі вечар... Холад... Імгла...
Ты ў недалёкай вёсцы жыла.
Помню твой голас. Помню твой след.
Помню старэнькі веласіпед.
Я перад хлопцамі трохі фарсіў.
Я электрычны ліхтарык насіў.
Помніш, дваіх нас праз ноч да сяла
Вёў жаўтаваты снопік святла.
Глуха шапталі аб нечым кусты.
Восеньскай цемры баялася ты.
Помню твой голас. Помню твой след.
Зоркай глядзеў нам у вочы Сусвет.
Дык адгукніся. Дзе ж ты цяпер?
Шэпча журботна зжаўцелы аер.
Ціха стаю каля вёскі адзін.
Воблакі ў небе — статак ільдзін.
Восеньскі вечар. Холад. Імгла.
Вые на вёсцы бензапіла.

* * *

Журботны жоўты ліст
Злятае на дарогу.
Іскрысты пухкі снег
На плечы лёг палям.
У чоўне рук маіх
Пераплыві трывогу.
І сонца майскіх дзён
Зноў усміхнецца нам.

Мінецца дзень надзей.
І прыйдзе ноч бяссонніц.
Ды на сваёй зямлі
Мы будзем жыць з табой,
Пакуль з вышынь быцця
Смяецца людзям сонца,
Пакуль ля белых дзюн
Кіпіць марскі прыбой.

Каханне не памрэ
Пад самым лютым ветрам.
У цемры не згарыць,
Як той метэарыт.
Глянь на яго.
Яно — кавалачак Сусвету.
Глянь на яго.
Яно — і кветка, і граніт.

Як трэба нам маўчаць...
Як шмат сказаць нам трэба...
Запомні гэты міг.
І зберажы агонь.
Ёсць сёння — ты і я,
Як ёсць зямля і неба.
І голуб цішыні
Садзіцца на далонь.

* * *

Навошта мне твой смех гарачы?
Навошта ціхі смутак твой?
Глядзі — чародкай дзікіх качак
Ляціць світанне над зямлёй.

О, як тых качак сонца кліча,
Што разбудзіла свет ужо.
Няхай бяссонны паляўнічы
Узняў грымучае ружжо.

Ды іх назад нічым не вернеш.
Назло свінцу, назло агню
Яны ляцяць, ляцяць і верацць
У далячынь, у вышыню.

* * *

У гасцініцы „Ані”[*]
Жыў я вольны, бестурботны.
З недасяжнай вышыні,
Са сваёй далечыні
Арарат глядзеў мне ў вокны.

Быў надобен караблю
Ён, што праплывае ў скрусе.
Перагрэтую зямлю
Калацілі землятрусы.

У гасцініцы „Ані”,
Там, дзе цвіў агнямі вечар,
У шумлівай цішыні
Зразумеў я сум адвечны.

Край мой родны, не карай
Вось за гэтае прызнанне:
Палюбіў я горны край,
Дзе пяе і плача камень.

Параднёны вы бядой
І падобныя пакутай,
Песняй сумнаю людской,
На зямлі сяброў пачутай.
Быў крывёй акроплен дол,
Тут, дзе смерць свой меч кавала,
Як паранены арол,
Манастыр сканаў у скалах.

Гнёў душу пакуты груз...
Тут, куды ні глянь наўкола,
Толькі шчэбень, толькі друз
Успамін аб горных сёлах.
Край вышынны, не кляты —
Попел смерць тут засявала.
Ды глядзіш у неба ты
Вокам вечнага Севана.

---

[*] „Ані” — гасцініца ў Ерэване.

РУКАПІСЫ У МАТЭНАДАРАНЕ*

Меружану Тэр-Гуланяну

Іх краталі пальцы агню.
Іх вецер пажараў чытаў.
Іх конь янычараў таптаў.
У ціхім Матэнадаране
Не вераць яны ў цішыню.

Глядзі: яшчэ ўздрыгвае ліст.
І дыхаюць цяжка радкі.
Яны паміралі калісь.
Ім несці святло праз вякі.

Ім плыць праз жыцця акіян,
Праз полымя, праз ураган,
Таму што ў сэрцы народа —
Матэнадаран.

* Матэнадаран — будынак у Ерэване, у якім захоўваюцца старадаўнія армянскія рукапісы.

ПРАГНОЗЫ НАДВОР'Я

Бяжым, хто як можа, пад хмараю чорнай —
Ізноў нас падводзяць прагнозы надвор'я.
Над сіняй ракой, над зямлёю зялёнай
Бушуюць цыклоны і антыцыклоны.
Нябёсы над намі свой шлюз адчыняюць,
Нябёсы людзей легкаверных караюць.
О, гэта разгубленасць дачнікаў мокрых!
О,' мокрыя кветкі ў расчыненых вокнах!
Бяжым пад аблокаў віхурыстай пенай,
Маланкі — як быццам пад небам Пампеі!
А дождж — над Амерыкай, дождж — над
Еўропай.
І крочыць па лужынах мокры сіноптык,
ў руках парасон. Ды, маўклівы, суровы,
Яго ён не хоча раскрыць прынцыпова,

ЦІШЫНЯ

Вып'ем сёння за цішыню,
Што звініць у душы і ў полі.
Ні дажджам, ні снягам, ні агню
З цішынёй не зраўняцца ніколі.

Цішыня, як у лесе сасна,
Дужа мудрая, дужа старая.
І люляе, і лечыць яна,
І яна, каго трэба, карае.

Дзе ж яна? На шашы, ля ракі
Усё змятае гукаў лавіна.
Тут — адбойныя малаткі.
Там — турбіны і аўтамашыны.

Б'ецца шкло. Грымяць камяні.
З трэскам лопаюцпа пакрышкі.
Вып'ем, людзі, за Дзень цішыні.
Цішыню налівайце ў кілішкі.

* * *

Бог тэхнікі рашучы і суровы.
Усім ён затлуміў сабой галовы,
Усюды пасадзіў жалезны лес,
На Месяц нават пакрысе залез.
І ўсё ж як добра, што жывуць яшчэ на свеце
І снег, і дождж, і лесу шум, і вецер.
Вунь самалёт пранёсся, быццам бура,
Над снежнай зіхатліваю красой.
І злучвае тых лётчыкаў з зямлёй
Не толькі радыёапаратура —
Сняжынак ціхіх серабрысты рой.

* * *

Ёсць першабытна-дзікая краса
У ціхай свежасці кутка ляснога,
Дзе ні згрызот, ні звяг, ні вока злога,
Дзе кожная расінка, як сляза.

Танцуе ў змроку сонечны прамень.
Ён за далёкай хмарай нарадзіўся,
Ён у бязмежнай пушчгд заблудзіўся
І дажывае свой апошні дзень.

Ён прамільгне вавёркай па сасне,
Асвеціць мох панылы і жаўтлявы,
Разбудзіць птушку, скоціцца на травы,
На вуснах кветкі вечным сном засне.

* * *

Клічу вас у восень. Можа, вы
Пражылі, не чуючы ніколі
Дзікі голас ветру між травы,
Шум дажджу ў маркотным стылым полі.

Клічу вас у восень. Там яна,
Дзе маўчаць скалелыя пракосы,
Дзе лясоў чырвоная сцяна
Падпірае белыя нябёсы.

Там спакой і воля. Вечнасць там.
Юных дзён нястрачаныя словы.
І адтуль насуперак гадам
Прылятае вецер пастуінковы.

З ім жыву, з ім мару, гавару,
З ім перамагаю боль і скруху.
Вецер той далёкі, як кастру,
Не дае душы маёй патухнуць.

* * *

Змяшаць усё: і боль, і буру,
І ўсю разгубленасць сваю,
І выпіць сумных дзён мікстуру,
І ціха ўпасці на зямлю.

Каб нечых рук пяшчотны дотык
Вярнуў і радасць і спакой,
Каб неба, як сярдзіты доктар,
Схілілася над галавой.

Змяшаць усё, пра ўсё забыцца
І слухаць, быццам бы здалёк,
Як у самім сабе бруіцца
Жыцця вірлівы ручаёк.

* * *

У кожным з нас жывуць аблокі,
Якія ранняю вясной
Плывуць, лятуць у шлях далёкі,
Нас забіраючы з сабой.

Не верыце?
                А я вось веру.
Чакаю — грымне першы гром,
І паплывём удалеч з ветрам,
З маланак радасным агнём.

Успыхнуць светла і нядрэнна
Вясновых зорак вугалі.
І будуць здзіўленыя дрэвы
Махаць галінамі з зямлі.

* * *

Цягнікі... Машыны... Матацыклы...
Грымнула... Завыла... Загуло...
Хутка мы да хуткасцей прывыклі,
Зведаўшы рэсоры і сядло.

І бальшак, і луг, і лес сунічны
Не бензінам — хуткасцю працах.
Век тэхнічны, век урбаністычны
Не шануе дужа чарапах.

Ах, як добра з ветрыкам імчацца!
Хай імгла дарог у грудзі б'е.
Сінякі даруем і запчасткі,
Ўсё даруем, хуткасць, мы табе.

Не да перакураў і прывалаў,
Не да гор, не да праменняў зор —
Адгрызае вечнасці кавалкі
Цягавіты, прагны наш матор.

Толькі ўздрыгнеш часам — мо даволі?
Глянеш — зазвініць у галаве —
Як рака струменіцца павольна!
Як павольна воблака плыве!

Мы махнём рукой табе, сініца.
Што спачыць прысела на вярбе.
Разумееш — нельга нам спыніцца,
Так як нельга жыць і без цябе.

Птушкі, дрэвы, будзьце і спявайце.
Ды не бойцеся грымучых трас.
Даганяйце нас вы, даганяйце,
Не адстаньце, любыя, ад нас.

* * *

Ізноў пайду у лес туманны
Ад гарадоў і тлумных сёл.
Мурашнікі,
                лясоў вулканы,
Маўкліва высяцца наўкол.
Там,
     дзе раса гарыць бязважка,
Пад лісцяў залатой страхой
У вочы гляне мне мурашка,
І н у вочы гляну ёй.
І памаўчу,
                бо тайну знаю,
Якою злучаны навек
Вось гэта кропелька лясная
І я,
     турботны чалавек.
Яна імкне сваёй дарогай
Праз мох,
                праз друз,
                                      праз буралом,
Іскрынка полымя зямнога,
Што называецца жыццём.
І я,
     сустрэўшы тварам вецер,
Кажу і ветру, і трысцю:
— Мы з ёй суседзі па планеце.
Мы з ёй суседзі па жыццю.

Мы — розныя.
                Ды не чужыя.
Мы носім у вачах зару.
І уступлю я ёй сцяжынку.
І дом яе не разбуру.

ЗІМА У НЯСВІЖЫ

Здаецца, чую рык гармат,
І шабляў звон, і куляў град.
Скажы: чаму ізноў не спіш,
Нясвіж?

Ля гэтых сцен прайшлі вякі.
Князі, уланы, мужыкі.
Так цяжка верыцца мне ў ціш,
Нясвіж.

Нібы на тых вякоў краю,
Ля Слуцкай брамы я стаю.
Як дым, віецца каля шчок
Сняжок.

Ні бліскавіц і ні грымот.
Мост… Насып… Роў… У рове лёд…
І качка па яго слюдзе
Ідзе.

* * *

Адгрукаталі цягнікі.
Чырвоны вечар лёг на шпалы.
І пахне сенам і металам.
І цішыня — на ўсе вякі.

У лугавіне ззяе Друць.
Трымцяць рамонкаў белых вейкі.
Па апусцелых цёплых рэйках
Кароўкі божыя паўзуць.

* * *

Ляжаць у лузе валуны...
Адкуль яны? І хто яны?
Нямыя сведкі даўніны?
Сівога космасу сыны?
Ляжаць у лузе валуны...

*

У летні дзень ці ў дзень вясенні,
Здаецца, бачу зноў і зноў
Вялікае перасяленне —
Не, не народаў — валуноў.
Глянь: скачуць, коцяцца, паўзуць,
Трашчаць, рыпяць, звіняць, грукочуць,
Як статак мамантаў, ідуць,
Усё зраўняць з зямлёю хочуць.
Вось растапталі майскі луг.
Вось пахавалі ўсе дарогі.
Арэ, арэ халодны плуг.
І нішчыць, нішчыць смерч бязногі.
Як цмока прагнага язык,
Злізаў палеткі ледавік.
Не аб'яўляючы вайны,
Раструшчыў хаты, буданы,
Цяпельца лёдам патушыў,
Замураваў пяском крыніцу,
Усё знявечыў, задушыў
І лёг сярод зялёных ніў
Аддыхацца, прычапурыцца.
А чалавек, пракляўшы свет,
Пабег у лес, як богам кляты.
Ды рушыў ледавік услед
І наступаў яму на пяты.
І для пацехі, для гульбы,
Як трэскі, ён ламаў дубы.
Лясы, нібы траву, касіла
Сляпая сіла.

*

Мёрз чалавек, худы, балесны,
Згубіўшы лук свой і агонь.

А валуны пад неба лезлі,
Скрышыць хацелі і яго.
Яны хацелі, каб адны
Былі на свеце валуны,
Каб ані кветкі, ні сасны,
А ўсюды — толькі валуны,
Хто шчэ жывы, хто бачыць сны,
Каб сніў той толькі валуны.
Паўзлі, не верылі ў скон свой,
Хацелі нішчыць зноў і зноў.
Яны не ведалі, што сонца
Мацней за іх, за валуноў.
Ды надышоў вясновы дзень —
Ударыў сонечны прамень!
Вялікі грозны ледавік
Стаў ручайком, знямог і знік.
Зямлёй валодаць
Чалавек
Прыйшоў па ранішняй траве.
Ён глянуў на лугоў разліў,
Ён хату новую зрубіў.
Зрабіў. Пад кожную сцяну
Паклаў па валуну.

ГРУНВАЛЬДСКАЯ БАЛАДА

Янку Сіпакову

Я на полі Грунвальдскім стаяў
Пяты з краю ў харугві Мсціслаўскай.
З мечам, з дзідай, з бацькоўскаю славай
Я на полі Грунвальдскім стаяў.
Заклубіўся, уздыбіўся бой
Гулам, грукатам, лямантам, звонам.
Мы зламалі хрыбетнік тэўтонам.
Мы мячы акрапілі крывёй.
Вы, наступнікі, будзеце жыць!
Мечам рыцарскім паланёны,
Я ляжу на траве чырвонай.
На грудзях маіх воран сядзіць.
Птушка смерці, счакай,
                                        бо грэх
Мне, жывому, выклёўваць вочы.
Я, здаецца, па вёсцы крочу.
Пеўні звонка крычаць услед.
Вёска... Вёсачка... Радасць мая...
Я вярнуўся ізноў дадому...
Валасоў славянскіх салому
Апускаю ў блакіт ручая.
Жонка... Дзеці... Радзіма...
                                        Пенна
П'ецца піва, бы век яго п'еш.
Раптам певень — на плечы!
                                        Певень!
Ты навошта мне вочы дзяўбеш?
То не певень. То воран-гнюс
Голад мною хоча спатоліць.
На крывавым Грунвальдскім полі
Памірае змагар-беларус.
Вы, наступнікі, будзеце жыць!
Як нясцерпна сонца палае...
Цяжкі меч у тэўтонаў...
                                        Канаю...
О Дняпро, прыплыві з майго краю,
Дай мне смагу маю наталіць.

ПЕРШАЧАЛАВЕК

Прымружу халодныя вейкі,
Убачу жаданы рубеж...
Ідзеш ты з каменнага веку,
Пад гул навальніцаў ідзеш.

Зямля маладая нявецла
Агнямі вулканаў цвіце.
І з кожнай вясной чалавечнасць
У сэрцы, як кветка, расце.

Ты гэтую кветку галубіш.
Яна асвятляе твой шлях.
Ты гэтую кветку не згубіш
У цёмных дрымотных лясах.

Ідзеш, і галодны, і босы,
Не енчыць, не поўзаць, а жыць! —
Прабіць галавою нябёсы,
Камету за хвост ухапіць.

* * *

Хлеб не сеяў, не малоў,
З той мукі не пёк аладкі,
Ды сказаў ён столькі слоў,
Гучных, правільных і гладкіх.

Не хадзіў у баразне
Хлебаробскай, паэтычнай,
Толькі ўсюды палец ткне,
Нос усуне свой крытычны.

Галавой скалу праб'е,
Але ў кут не сядзе дальні.
У яго на белым лбе
Так і ззяе геніяльнасць.

Тузані — і дасць, як звон,
Хочаш — шэпцік, хочаш — лямант
Страшна мне. Хоць знаю: ён
Вымірае, нібы мамант.

* * *

Ну, няўжо не помніш ты
Край маленства вербалоззі,
Рэчку, снежныя кусты,
Дзень зімовы, дзень марозны?

Сонца тонкі прамянёк,
Лёд бліскучы пад нагою...
На дваіх адзін канёк
Быў у нас тады з табою.

Ну, няўжо не помніш ты,
Як гарэлі бліскавіцы,
Як стагналі чараты
Пад напорам навальніцы?

Ну, няўжо забыў ты, як
Мы спявалі нашы песні?
Шкода мне цябе, зямляк,
Шкода мне цябе, равеснік.

У чужых, браток, краях
Адспяваў ты, адмурлыкаў.
Памяць сцерлася твая,
Як падэшвы чаравікаў.

* * *

Што я шукаў? Што я пакінуў?
Куды ішоў? Куды пайду?
Мы ўсе сатканы з успамінаў,
Як вечар восеньскі з дажджу.

Расплавяць змрок агні рэкламы.
Трава асфальту шчыт праб'е.
А я прыпомню словы мамы:
„Сынок, шанцуе хай табе”.

Прарэжуць шлях у зорак замець
Касмічных высяў караблі.
А ў сэрцы — вечны голас мамы:
„Сынок, будзь чэсны на Зямлі”.

ЖАНЧЫНА ЛЯ МОРА

Жанчына ля мора.
Жанчына на пляжы.
Жанчына на самым
Прывабным пейзажы.
Смяецца адчайна,
Ўздыхае з пакорай.
Жанчына адвечная тайна,
Як мора.
Яна, нібы хваля,
Хвалюе мужчыну.
Ды хочацца быць ёй
Адзінай. Адзінай!
Філосаф з героем,
Пляшчыце у ладкі —
Надзейная зброя
Не сіла, а ласка.
У мора ўваходзіць
З задумай такою
І чуб сіні гладзіць
Марскому прыбою,
Гладзіць
                раўнівай
                        рукою.

* * *

Паплач на маім плячы,
Расстанься з бядою,
Пакуту сваю залячы
Маёй цішынёю.

Адзіны абралі мы шлях.
Нам іншых не трэба.
Хай будуць у нас у гасцях
І сонца, і неба.

Я помню цябе маладой,
Як яблыня ў маі.
А сёння плаксунчык, сын твой,
Назваў цябе мамай.

Над тым,
                  што ўжо
                              не зберагчы,
Што там, за вясною,
Паплач на маім плячы
Дзяўчынкай малою.

НА ПАЛЯНЕ, ДЗЕ МАЦІ КАЛІСЬЦІ ЗБІРАЛА ЧАРНІЦЫ

Там, дзе гарацъ адзінока
Кветкі — лясныя агні,
Матчыны лёгкія крокі
Чуюцца мне ў цішыні.

Варта мне долу схіліцца,
Смутак душу захлісне —
Бачу: вачамі чарніцаў
Маці глядзіць на мяне.

Быццам спытаць мяне хоча
Голасам ветру і траў:
„Ці не змарыўся, сыночак?
Ягад ці поўна набраў?”

* * *

Ноч. Зіма. Цягнік бяссонны.
Ціша цёплага вагона.
За акном, дзе вецер вые,
Голасна і несціхана,
Раптам могілкі старыя
Ціха выплывуць з туману.
Дрэвы чорныя... Магілы...
Гляну: сэрца ледзянее —
Тая, што мяне радзіла,
Тая, што мяне ўскарміла,
Што цяпло сваё дарыла,—
Спіць пад ледзяной завеяй.

* * *

Мне здаецца, што жывая
Мама родная ізноў.
За мяне перажывае
І заве мяне дамоў.

„Мой сынок, ідзі вячэраць..
Я дадому не іду.
Пахне кменам і аерам,
Зорка падае ў ваду...

Тчэ туманы вечар сіні,
Залаціць азёр слюду.
„Мой сынок, вячэра стыне.
Я ж дадому не іду.

Дні ляцяць, як тэлеграмы.
Сівізна на галаве.
...Нешта доўга мяне мама
На вячэру не заве.

* * *

Паміж палёў, густой імглой спавітых,
Прыслухайся, і з цемры даляціць
Самотны гук, даўным-даўно забыты,
Няўлоўны шэпт, што уначы гучыць.

Чый голас над палямі пралятае?
Ці гэта лесу шум? Ці ўзмах крыла?
А можа, плача зорка залатая,
Што над магілай маці узышла?

* * *

Ёсць рэха звонкай цішыні
Сярод людскога тлуму.
У светлай радасці — зірні —
Заўжды ёсць кропля суму.

У добрай згодзе спее злосць,
У красаванні — тленне.
У перамозе нават ёсць
Часцінка паражэння.

То Час, як горкі сіні дым,
Тугой душу вярэдзіць,
Напомніць нешта хоча ўсім,
Аб нечым папярэдзіць.

СЯБРЫ МАЛЕНСТВА

> Сплылі тыя воды,
> што помняць нас малымі.
> *Вячаслаў Адамчык*

Сябры маленства, дзе вы?
Паміж якой вясны?
Якіх вятроў напевы
Вартуюць вашы сны?

Сляды трывог на твары...
Турботы... Мазалі...
Ці здзейсніліся мары,
Якімі мы жылі?

Ці свеціць нам нязменна
Паміж грымот і хмар
Хаця б адзін праменьчык
Дзіцячых нашых мар?

Вясёлыя і дужыя,
Не зналі мы тугі.
Звінелі нашы душы,
Як летнія лугі.

Застаўся толькі след
Паміж расы і лісця...
Такі маленькі свет,
А мы ў ім разышліся.

* * *

Вырвуся за горад захмялела,
Як вавёрка з цёплага дупла.
Лугавой прасторы захацела
Урбанізаваная душа.

Вырвуся і зноў назад вярнуся. л
Ён — мой дом, надзейны сябар мой.
І з якіх сцяжын ні азірнуся —
Нібы крылы,
горад за спіной.

РАДКІ, НАПІСАНЫЯ У НЕБЕ

Як промень сонца, самалёт
Праломіць неба сіні лёд,
Прарэжа тоўшчу чорных хмар.
Бывай, Зямля! Я зноў — Ікар!

Мораў хвалі і гор хрыбты
Самалёт пад сябе падмінае.
Над Зямлёю мы ўсе — браты.
Невядомасць усіх яднае.
Не жадай мне ні славы, ні хлеба,
Пажадай мне шчаслівага неба.

Нібы роднай хаты белы дым,
Воблака пад намі праплывае.
Не на крылах мы з табой ляцім —
На дыханні тых, хто нас чакае.

Мужны лётчык, цябе люблю.
У свой лёс ты верыш і ў шчасце,
Хоць жыццё тваё на Зямлю
Можа лёгкай сняжынкай упасці.

У жыцці нябёс непагодных
Бачыў шмат я. Ды мушу прызнацца:
Сонца свеціць заўсёды. Заўсёды!
Трэба толькі за хмары прарвацца.

Самалёт крылом зачэрпне хмару
І нырне ў блакіт, нябёсаў госць.
Крылы не скрышыліся ў Ікара!
Шапку, бог, здымі, калі ты ёсць.

Над Зямлёй палётаўшы даволі,
Пра Зямлю падумаем з дабром,
Бо яна не толькі — лес і поле,
Бо яна яшчэ — аэрадром.

КІЕЎ

Уладзіміру Каламійцу

Не забуду неба шыр
І Дняпро крыштальна-ясны
Там, дзе князь Уладзімір
Гоніць Русь у хрысціянства.

Не забуду смех сяброў,
Сонца ў золаце дажджынак,
Веліч кіеўскіх муроў,
Вочы юных украінак,

Бег стагоддзяў і мінут,
Шумных вербаў пастаянства...
Адчуваю сэрцам:
тут
Корань нашага славянства.

Пад сівых мяцеліц свіст
Зноў за Прыпяць ад'язджаю.
Вецер, быццам бандурыст,
Песню мне тваю спявае.

* * *

Не паверу агню, калі дзеля забавы
На зялёнай палянцы яго раскладалі.
Не паверу вадзе, калі высахлі травы,
А яна раўнадушна спяшаецца ўдалеч.

Не паверу зары, калі шлях не асвеціць,
Хоць прыгожая будзе яна, залатая.
Не паверу я ветру, калі гэты вецер
Толькі ломіць прысады і стрэхі здзірае.

Калі ж з горных вяршыняў збягу на раўніну,
Ад сяброў зачынюся за ціхія дзверы,
Калі ж сеяў не зерне, а сеяў мякіну,
Тады песням сваім і сабе не паверу.

* * *

Штодзённа і ў тлум і у працу
Ныраю, нібыта ў раку.
Пакіньце мне права здзіўляцца
Расінцы, сняжынцы, лістку.

Здзіўленнем хачу я сагрэцца,
Праверыць ім крок свой і зрок.
Пакіньце куточак у сэрцы,
У моры жыцця астравок.

* * *

Гляджу на лес, на спелую зару,
На промень сонца, востры і гарачы.
Не верыцца, што некалі памру
І прыгажосці гэтае не ўбачу.

Як можна жыць без рэчак і ялін,
Без кнігаўкі, што лётае трывожна?
Без іх ты на зямлі адзін. Адзін!
Без іх ты — вязень у тузе астрожнай.

Глядзі: як кроплі неба, васількі.
Рамонкі заўсміхаліся прыветна.
Глядзі: капаюць норы барсукі.
У вечнай цемры ім заўсёды светла.

Трава... Раса... Былінка не дыхне...
Прырода, бессмяротная, жывая,
Пастукалася дзятлам на сасне,
І сэрца насцеж ёй я адчыняю.

* * *

Сумненні...
Журботнага дрэва нябачныя воку карэнні.
Ля вузкай дарогі пакрытыя пылам каменні.
За горла бяруць, не даюць мне спакою
сумненні.
Такі ўжо напі лёс, неспакойны, зямны,
чалавечы,
Што радасць і гора кладуцца на нашыя
плечы,
Кладуцца на сэрца. У тлуме жыццёвым
і гудзе
Усе мы такія спрадвеку турботнікі людзі.
Сумненні...
Ці дасць мая кветка хоць шчопаць жывога
насення?
Ці вечнасць жыццё, ці кароткае толькі
імгненне?
Сумненні...
Ідуць і ідуць да вяршыні жыцця
пакаленні.

* * *

Прыходзяць у нягоднасць,
Нібы струхлелы плот,
Падробкі пад народнасць,
Падробкі пад народ.

Той плот паправіць пнуцца
(Размах і спрыт які!).
Ды бачу я, як гнуцца
Іржавыя цвікі.

* * *

Няпэўнасць пачуцця...
І крыгалом... І вецер...
Яшчэ іду па свеце,
Як горкае дзіця.

Яшчэ краіну сноў
Ружовых не пакінуў,
Хоць маю сто маршчынаў,
Хоць маю трох сыноў.

Яшчэ ні чорных хмар,
Ні бур не заўважаю.
І, як пчала, ўзлятаю
Шукаць жыцця нектар.

Працую. Не хлушу.
Квітнее поўдзень сіні,
Ды ўжо халодны іней
Садзіцца на душу.

* * *

Усё часцей яно хварэе,
Часцей шукае дактароў.
Яно хварэе, ды дабрэе, ^
Дабрэе сэрца зноў і зноў.

Грукоча сэрца. У сэрцы гэтым
Навечна пакідаюць след
Мой дом, мой край, мая планета,
Мой мікрасвет і мой сусвет.

* * *

Усё найпершае было…
Усё найлепшае прайшло…
Няўжо не ўзнімецца мой ветразь?
Няўжо засне маё вясло?

Так блізка-блізка небасхіл…
І сэрцу не хапае крыл…
Няўжо ішоў я, каб вярнуцца
Да вашых, прадзеды, магіл?

* * *

Плача лісцямі клён...
Значыць, восень, сябры.
У тужлівы палон,
Хмара,
неба бяры.

Каб ні сонца на ім
І ні зоркі малой.
Памаўчым, пастаім
У маркоце лясной.

Вострыць вецер крыло
Над маўклівасцю дрэў.
Наша ранне прайшло.
Майскі смех адзвінеў.

У світаннях шляхоў __
Мы не знойдзем ізноў
Ні дзіцячых гадоў,^
Ні дзіцячых слядоў.

Шэпча лес, як праклён:
„Ты сівы... Ты стары...”
Плача лісцямі клён.
Восень, восень, сябры...

* * *

Ад бяды, ад нягоды
Зноў іду да прыроды.
Пад крылатаю хмарай
І смяюся і мару.
Песню ветру пачую —
У лугах заначую.
О, як бачыць далёка
Рэчкі сіняе вока.
О, як плача з усхліпам
Адзінокая ліпа.
Што ж ты робіш са мною,
Свет, абмыты расою?
Хто я ў свеце зялёным —
Гаспадар ці палонны?
Я — радня гэтым кветкам,
Салаўям і палеткам.
Перад сонцам вясеннім
Стану я на калені,
Пагляджу ў ручаінку,
Пацалую травінку.

* * *

Як хутка, сябры, прамінулася лета.
Квітнеючы свет пашарэў, пастарэў.
У лузе халодным агонія кветак.
У лесе маўклівым агонія дрэў.

Няўжо маладосць назаўжды праляці
І жоўтай лістотай засыпаўся шлях?
А сэрца трымцела, а сэрца хацела
Пабыць у вясновага сонца у гасцях.

* * *

Бачыце, людзі?
                         Дзень памірае.
З Вечнага Дрэва ліст ападае.
Напрацаваўся, нахваляваўся,
Зноў у дарогу далёка сабраўся.
Быў ён з расою, з сонцам і поўняй.
Чым яго ўспомнім?
Нехта, шчаслівы, на свет нарадзіўся.
Нехта ва ўласнай душы заблудзіўся.
Недзе звінелі вясельныя бомы.
Падалі недзе чорныя бомбы.
Крочыў з экватара дзень той на полюс.
Чым яго ўспомнім?
З цёплага лета плыве ён у Лету.
Ды паглядзіце: з глыбіняў Сусвету,
Нібы матыў невядомае песні,
Нібы страшыдла азёрнае Нэсі,
Нібы кіпучая хваля марская,
Новая раніца выплывае.
Што так блішчыць там?
Штыкі або промні?
                         Чым яе ўспомнім?

* * *

Сярод людзей, такіх прывычных,
Што ці гарацць, ці толькі тлеюць,
Ты для мяне, як шрыфт гатычны,—
Ледзь-ледзь той шрыфт я разумею.

Хаджу наўкола і ўздыхаю.
Жыву маўклівы, задумёны.
І думаю: ці прачытаю
Незразумелыя пісьмёны?

* * *

Гарэзілі, сваволілі, крычалі,
А сёння ўжо ідуць у першы клас,
Сыны, на нас падобныя вачамі,
Сэрцамі падобныя на нас.

Я знаю: будзе дождж і будзе іней,
Як зерне, мы адыдзем у раллю,
У росах і рамонках ім пакінем
Халодную і цёплую зямлю.

Жывіце! Ды не выенчыце пушчу,
Не вытапчыце майскі светлы дол,
Не спудзьце слова, што дрыготкай птушкай
У сэрцы вашым хоча звіць гняздо.

ВОСЕНЬ

Лес аблысеў, а быў кашлаты.
Маўклівы дождж лугі дзяўбе.
Як прадчуванне блізкай страты,
Апошні лісцік на вярбе.

У рэчкі твар ад сцюжы сіні.
Здранцвела песня чаратоў.
Вады скалелы алюміній
Блішчыць пад навіссю кустоў.

Тужліва, холадна і глуха...
Прадзьмула сцюжа небакрай.
Прыходзь, зіма, зіма-мятуха,
На скрыпцы ветру нам зайграй.

* * *

Сэрца, ты зноў балела
Ноччу маёй адзінокай.
Хочаш ты думак смелых,
Хочаш ты слоў высокіх.

Хочаш ля зорак грэцца.
Ліўнем вясновым ліцца.
Сорамна быць табе, сэрца,
Сэрцам палахліўца.

Смутку твайго прылівы
Ноччу грымяць трывожнай.
Не, я не быў палахлівы,
Часам я быў асцярожны.

Шлях выбіраў не адразу,
Многага асцерагаўся.
Крочыў па кладках Часу
І пахіснуцца баяўся.

Ты мне даруй за гэта,
Чуйнае сэрца паэта.
Хай табе, сэрца жывое,
Праўда служыць бранёю.

* * *

Рукі, што пахнуць летам.
Сініх вачэй цішыня.
На пахаванне паэта
Прыехала з вёскі радня.

Смуткуюць медныя трубы.
Апошняя свеціць зара.
Цалуючы брата ў губы,
Паэтава плача сястра.

„Навошта ты нас пакінуў?
Устань... Вярніся назад...”
Славуты на ўсю краіну,
Ён для яе —
тольκі брат.

Сагрэты славай зямною,
Паэзіі раб і бог.
Некалі ён з сястрою
У прысаку бульбу пёк.

Гусей да цёмнага пасвіў.
Кніжкі чытаў давідна.
Шчаслівы быў і няшчасны.
Быў такі, як яна.

Словы, як дождж у лузе,
Як сум адзінокай пчалы:
„Устань, мой саколік... Юзік...
Хлопчык... Брацік малы...”

* * *

Быў паранены бацька пад Ломжай
На знявечанай польскай зямлі.
Лес гарэў у агні, як салома.
Нашы танкі на захад ішлі.

Колькі мёртвых палегла упокат
Сярод страшных абвугленых траў.
І пад дзікаю грушай у полі
Мой знясілены бацька ляжаў.

Пад агнём, пад вар'яцтвам метала
Сумна груша ўздыхала: — Жыві...
З майго бацькі жыццё выцякала
Ручайком пацямнелай крыві.

Ён правальваўся ў бездані болю.
Ён шукаў, не знаходзіў акоп.
Сярод дымнага польскага поля
Паміраў не салдат — хлебароб.

Вось жыцця перарвецца нітка,
Разаб'ецца святла карабель...
Толькі ўпэўнена і дзелавіта
Сеў на каску жалезную чмель.

Чорны вусік... Чырвоны жывоцік..
Хіба можна, салдат, паміраць?
Беглі дзеці — мо Яцэк, мо Войцек
Жменьку шчаўя у лузе сабраць.

Родны дом бацька ўспомніў шчымліва,
Ціха выдыхнуў дзецям: — Вады...
Б'ю чалом табе, польская ніва,
Што яго ажывіла тады.

* * *

Кожны верш, як душы запавет.
Колькі дзён у жыцці адпалала!
А жыццё не ўмяшчаецца ў верш,
А жыццю нават космасу мала.

Проста ў вочы жыццю пагляджу,
Што буяе зімою і летам,
Што ўвабрала матулі слязу
І маланак успышкі над лесам.

Я пайду пад усплёскі вятроў,
Пад гудзенне сталёвага веку.
Чалавека знайду. Чалавека!
Бо шукаць яго вечна гатоў.

СПАГАДА

Я напаткаў чужое гора,
Чужой бяды глухое дно.
Як першабытная пячора,
Дыхнула холадам яно.

Быў чалавек. Ён горка плакаў,
У чорнай скрусе слёзы ліў.
І я тады праменны факел
Сваёй спагады запаліў.

Ды чалавек сказаў: — Не трэба.
Агонь свой траціш ты дарма.
Скажы: навошта птушцы неба,
Калі ў той птушкі крыл няма?

І ён пайшоў, глухі, зацяты,
І словы паўтараў свае:
— Спагада трэба для крылатых.
Бяскрылым жа не да яе.

НАШЫ ПАЭТЫ

Гаварыў, і зноў сказаць гатоў,
І скажу, хоць перад цэлым светам:
Я люблю вас, як сваіх братоў,
Нашы беларускія паэты.

Калі кат фашысцкі нёс з сабой
Для людзей і вершаў дамавіны,
Вы крывёй пісалі, не расой,
Што на дзюбах ззяе салаўіных.

Вы спазналі ўсё: і фронт, і тыл,
Смерць, агонь, галодны сум аб хлебе.
Вы, як птушкі. Не знайсці магіл.
Дзе магілы птушак? Пэўна, ў небе.

Ваш суровы верш не балаваў,
Пад кусточкам начаваў ракітным,
Ваяваў, вучыўся, працаваў
І не быў надомнікам рахітным.

Веру я: бяссмертныя радкі
Новай звонкай сілаю нальюцца,
Праз вякі і праз мацерыкі
Спелым жытнім коласам праб'юцца.

* * *

Бывай, паэзія, бывай!
Маіх вясновых мараў поле.
Бывай, заліты сонцам край,
Што не забудзецца ніколі.

Ты мела голас салаўя,
Ты ў бой дывізіі вадзіла.
У колькіх ты, такіх, як я,
Нанова сэрца нарадзіла.

Раслі мы ўгору, як лясы
І як спякотныя барханы.
У пошуках сваёй слязы
Слёз пралівалі акіяны.

Дык добрым словам памяні,
Вядзі мяне хутчэй ад дому,
Бо клічуць новыя агні,
Бо ўжо гудуць аэрадромы.

І як бы цяжка ні было,
Твайму я пакланюся сцягу.
Тваё бяссмертнае святло
Адвагу дасць і дасць развагу.

* * *

Кіпі гарачай лавай,
Будзь лёдам, плач ці смейся
Каля цяпельца славы
Усім не хопіць месца.

Агонь, вястун з Алімпа,
Гарыць, густы і яры.
Усім відны ьялікіх
Азораныя твары.

А нехта ў змроку ходзіць
Нябачнымі шляхамі,
Імглу вятроў разводзіць
Халоднымі рукамі.

ЗІМОВАЯ ЭЛЕГІЯ

Вечар за пазухай поўню трымае,
Паказваць скалелай зямлі не хоча.
Па дрогкіх рэйках бягуць трамваі,
У цемры гараць электрычныя вочы.

Снег на зямлю баіцца ўпасці.
Пад сінім ільдом халадзее планета.
Шчасця няма. Есць сум аб шчасці.
Хопіць і гэтага для паэта.

* * *

Пройдзе ўсё. Нават камень сатлее.
Блісне сонца кавалкам слюды.
Дзён далёкіх сівыя завеі
Замуруюць нашы сляды.

Мы памром — не зашыемся ў норы.
Мы згарым у агні атак.
Вы прабачце мне за мінорнасць,
Але ўсё гэта будзе так.

І зямля ад жалобы не трэсне
І свой бег не паверне назад.
Пройдзе ўсё. Застанецца песня,
Непрыдуманая, як сляза.

* * *

я сам сабе хлусіць не стану,
Не пасаджу надзей лясы.
Надыдзе час, і я растану,
Як кропля ранішняй расы.

Ні ў цішыні, ні ў землятрусе,
Ні ў спёку, пі ў завеях зім —
Ніколі я не паўтаруся
Ніводным атамам сваім.

Былі этрускі, скіфы, інкі.
Занесла пылам іх сляды.
Не буду я, а будзе іншы,
Упэўнены і малады.

Ён будзе свой лясам і рэкам.
Ён не павінен забываць
Пра сум і шчасце чалавека —
Дарогу іншым саступаць.

* * *

Мой сябра памёр у пятнаццаць гадоў.
Мой сябра пайшоў, не вярнуўся дамоў.
Пайшоў, адзвінеў, як вясновы раўчук.
Яшчэ не мужчына, ужо не хлапчук.
Нічога не ўбачыў, не змог у жыцці.
А мы ў мараходку хацелі ісці.
Мой сябра штовечара кніжкі чытаў.
Ён ножык-складанчык за кніжку мне даў.
Сплылі над зямлёй за зімою зіма...
Ёсць ножык-складанчык, а сябра няма.
І ў сэрцы нашу я гаркоту віны —
На скрыпцы жыцця не хапае струны.
Ніколі струне той не заспяваць.
Сябру дарослым ніколі не стаць.

* * *

Цярплівым будзь — жыццё сказала.
Сустрэнеш буры, і агні,
І развітальныя вакзалы,
І кветку ў сіняй цішыні.

Цярплівым будзь. Жыві надзеяй.
Лаві свой промень залаты.
І на зямлі ўсё тое здзейсніш,
Дзеля чаго пачаўся ты.

* * *

На свеце многа ёсць спакойненькіх,
Што мякка спяць, салодка п'юць.
Спакойненькія нават споднікі,
Абы спакойна, аддадуць.

Яшчэ адзін дзянёк украдзены
У вечнасці — і можна жыць.
А над планетай выбух ядзерны,
Нібы дамоклаў меч, вісіць.

А дзесьці дзеці пухнуць з голаду,
Грыміць у джунглях жорсткі бой.
Ідзе спакойненькі па горадзе.
Ідзе, любуецца сабой.

Цудоўны дзень. Дарога гладкая.
Ды ўсёй паставаю сваёй
Ён мне пячорны грыб нагадвае,
Што рос у цемры, пад зямлёй.

Растуць такія над бяздоннямі,
Дзе скал маўклівыя гарбы,
Ніхто сказаць не можа — добрыя
Або атрутныя грыбы.

* * *

Сонца заззяла,
Ў небе плыве...
Слава металу!
Слава траве!

Светла ірдзее
Лёгкі прамень...
Слава надзеі
Ў будучы дзень!

Смерць падпільнуе
Слёз не пралью,
А паўтару я:
— Слава жыццю!

Я ЖЫЎ У ДВАЦЦАТЫМ СТАГОДДЗІ

Размова з Будучыняй

Вітаю вас, акселераты,
Сыны прыгажосці зямной.
Скажыце адразу, ці рады
Вы сёння сустрэчы са мной?

Не позна прыйшоў я? Не рана?
Шмат спраў неадкладных у вас?
Як рыба праз сто акіянаў,
Я плыў на сустрэчу праз Час,

Мне хуткасць апальвала скуру,
Я марыў пра вас ува сне.
Маланкі, магнітныя буры
Збівалі з дарогі мяне.

Дарога вяла праз туманы,
Пад хмары ўзвівала крыло.
Тайфун... Вывяржэнне вулкана
На гэтай дарозе было.

Ды чуў я ваш голас крынічны,
Адолеў і стому, і страх,
Хоць попел гарыць вулканічны
Яшчэ на маіх плячах.

І вось яно: вецер крылаты,
І сонца, і золата рэк.
Які ж у вас век? Дваццаць пяты?
Ну што ж: неблагі у вас век.

І з сонцам, і з ветрам у згодзе
Вазьміце мяне ў свой хаўрус.
Я жыў у дваццатым стагоддзі.
Маўчун. Фантазёр. Беларус.

*

Адтуль я, дзе звоняць крыніцы,
Дзе войнаў пракочваўся вал.

Я помню, як пахнуць суніцы.
Я знаю, як раніць метал.

Я помню далёкую вёску
Паміж непраходных лясоў —
Зары агнявую палоску
На ўзлёце юначых гадоў.

Там рэчачка бегла паўз хаты,
Паіла жывою вадой.
Рашучы быў меліяратар —
Не знойдзеце рэчачкі той.

Ды мы сваіх рэк не забудзем,
Паклонімся хваляў святлу.
Яны паміралі, як людзі.
Як людзі, пайшлі у зямлю.

Натхнёна,
аддана,
навекі,
Без клятваў, ільгот і выгод,
Люблю беларускія рэкі,
Люблю беларускі народ.

*

Вітаю вас, акселераты!
Па струнах трывожных дарог
Мой роздум і век мой дваццаты
Нашу,
як салдат рэчмяшок.

Пішу, ды даўно не чытаю
Нікому сваіх я паэм,
А ў думках сябе дакараю:
Ці так мы, як трэба, жывём?

Бяссмертнага розуму дзеці,
Ці можам мы звацца людзьмі,
Калі на нашай планеце
Былі і Хатынь і Сангмі,

Калі крываежэрнаю сталлю
На плошчах зямных гарадоў
Бязвінных дзяцей забівалі,
Жанчын і нямоглых дзядоў?

Адпомсцілі, перамалолі
Фашысцкую гідру ў пясок...
Ніколі, ніколі, ніколі
Не тухні,
                памяці зрок.

*

Разбуджаны атама нетры...
Стыхіі сышлі з тармазоў...
Пінг-понгавы шарык планеты
Ляціць праз маланкі вякоў.

Які ён маленькі і кволы.
На ім — я запомніў яе! —
Сярэдняя Мінская школа,
Дзе вучацца дзеці мае.

На ім гарады, бусляняты,
Заводы, суніцы ў траве,
Драўляная ціхая хата,
Дзе бацька ссівелы жыве.

На ім гаманкія вакзалы,
І соснаў палескіх смала,
І бронзавы помнік Купалу,
І ліпа на ўскрайку сяла.

А шарык пінг-понгавы гэты
Ляціць праз пажары, праз дым.
Зусім не ракеткі —
                                    ракеты
Лупцуюць штосілы па ім.

Крыві захацелася! Мала
Мінулай сусветнай вайны.
Махае цытатнікам Мао,

Устаўшы, як прывід, з труны.

Яму б імператара ролю
Сыграць перад светам усім.
Ніколі, ніколі, ніколі
На згубу зямлю не дадзім.

*
Кладзецца па лыжнаму следу
Мяцеліц сярэбраных ніць...
Закончу работу, паеду
У лес, што ля Мінска шуміць.

І будзе салодка і горка
У морак глядзець мне лясны.
І мне усміхнецца вавёрка
З рудой крывабокай сасны.

На светлых прасторах Айчыны,
Дзе шчасце знайшоў я сваё,
Гады праімчаць. І магчыма,
І я зразумею жыццё.

Жыць можна, шануючы цела,
Узяўшы душу на замок.
Глядзіш, і жыццё праляцела,
Бяздумнае, як матылёк.

Жыць трэба не збоку, не з краю,
Браць зло і хлусню на таран
І быць ручаём, што ўпадае
У народа свайго акіян.

З М Е С Т

*** Бывай, паэзія, бывай!..
*** Кіпі гарачай лавай...
Зімовая элегія
*** Пройдзе ўсё...
*** Я сам сабе хлусіць не стану...
*** Мой сябра памёр у пятнаццаць гадоў...
*** Цярплівым будзь — жыццё сказала...
*** На свеце многа ёсць спакойненькіх...
*** Сонца заззяла...
Я жыў у дваццатым стагоддзі

Дайнека Л.

Мая вясна саракавая: Вершы.— Мн.: Маст. літ., 1979.-128 с. іл.

Лірычны герой новай кнігі вершаў Леаніда Дайнекі жыве складанымі праблемамі нашага часу. Любоў да сонечных сцяжынак маленства, жаданне штодзённа чытаць несмяротны летапіс прыроды спалучаюцца ў ягоным сэрцы з любоўю да імклівых рытмаў сучаснага горада, жыхаром якога ён стаў.